

Mirela Cioabă, Iosefina Stoia, Anca Dragomir și Valentin Mihali sau patru dintre membrii clanului Duduleanu

Foto: Dorian Delureanu

Nemuritorul specific local

GAIȚELE de Al. Kirițescu • TEATRUL NAȚIONAL din CRAIOVA • Data reprezentației: 14 aprilie 1998 • Regia: Daniela Peleanu • Scenografia: Viorel Penișoară-Stegaru • Distribuția: Iosefina Stoia (Aneta Duduleanu), Tamara Popescu (Wanda Serafim), Corina Druc/Gabriela Baci (Margareta Aldea), Anca Dragomir (Colette Duduleanu), Natașa Raab (Fräulein), Monica Modreanu (Lena), Mirela Cioabă (Zoia), Geni Maxim (Zamfira), Constantin Florescu/Theodor Marinescu (Mircea Aldea), Valer Dellakeza (Georges Duduleanu), Valentin Mihali (Ianache Duduleanu).

Mărturisesc că nu cunoșteam istoria agitată a comediei lui Al. Kirițescu pe scena craioveană. Grație bogatului material istoriografic prezentat de Al. Fireșcu în caietul-program al spectacolului, am aflat, de pildă, că premiera craioveană a **Gaițelor** a așteptat 15 ani, din cauza suspiciunii politicienilor locali cu privire la aluziile textului. Astfel, montarea **Gaițelor** lui Kirițescu la Craiova dobândește importanța unui eveniment local. Dar acest text a făcut o asemenea impresionantă carieră pe scenă și ecran (film, TV), încât reluarea lui este o garanție de succes, dar și un risc enorm. Tânăra regizoare Daniela Peleanu n-a fost, se pare, timorată de antecedentele glorioase ale piesei, în care se întâlnesc cele două direcții ilustrate de comediografia românească: satira și comedia sentimentală. De la început, spectacolul surpinde prin linia elegantă, vizi-

bil stilizată a decorului creat de Viorel Penișoară-Stegaru. Suntem avertizați asupra unui mod nou de a privi lumea clanului Duduleanu, văzut mai degrabă cu bunăvoință decât cu ochi critic. "Gaițele" devin astfel niște banale și inofensive "prețioase", în stil neaoș românesc. Scoțând piesa din tiparul "criticii sociale", care a transferat adesea satira din zona caracterelor în aceea a claselor sociale, regizoarea a trimis-o în alt context de oportunitate: în finalul spectacolului, prin casa Dudulenilor bate vântul naționalizării, mobilele dispar, iar personajele dobândesc o gravitate rău prevestitoare.

Pe această linie, creațiile actorilor sunt menținute sub un control ce pare să surdinezze excesele comice, de care rareori această piesă scapă. Prima surpriză este Aneta Duduleanu. La a doua sa întâlnire cu el, Iosefina Stoia abordează personajul cu naturalețe, făcând

din ostentația cu care acesta se străduiește să impună "stilul național" un comportament firesc și înduioșător.

Aneta Dudulea-

nu ține o casă mare și nu doar o "teighea" de provincie, de unde și optica regizoarei asupra personalului de serviciu: Fräulein este un model de guvernantă care n-are nimic comun cu Caracalul, cum nici interpreta, Natașa Raab, care compune rolul cu artă de bijutier. Mirela Cioabă (Zoia) prefigurează, printr-un joc expresiv, coerent și exact, un tip interesant al târgovețului afacerist. Monica Modreanu compune cu mare grijă rolul abulicei mitomane Lena, un personaj maniacal, cu ticuri și reacții care se rețin. Motivul muzical (Edith Piaf) care o introduce în scenă pe libertina Wanda Serafim s-ar fi vrut poate o schimbare de accent în interpretarea personajului; Tamara Popescu folosește sugestia pentru mici numere de efect, care nu sugerează prin nimic presupusele frământări ale personajului. Cea din urmă Duduleanu, fragila, maladiva Margot, e interpretată de Corina Druc fără prea multă convingere. În rolul Colette, Anca Dragomir adaugă o binevenită pată de culoare. Intenția regizoarei de a surdiniză grosolănia Dudulenilor nu putea sacrifica cuplul masculin atât de "gras" al fraților Ianache și Georges. Nu

s-au lăsat "estompați" nici cei doi excelenți actori, Valentin Mihali (Georges) și Valer Dellakeza (Ianache), care creează savuroasele roluri. Într-o intenție prea puțin clară de a schimba linia tradițională a interpretării lui Mircea Aldea, intrusul, inadaptabilul intelectual, Constantin Florescu mizează pe

spiritul de aventură al personajului, atribuindu-i însă și unele trăsături riscante (perfidie, atitudine provocatoare) și lăsând impresia unei ambiguități a deciziilor, acoperite, altminteri, printr-un joc degajat. Dincolo de intențiile regizorale de a da cunoscutei comedii o imagine originală, spectacolul

rămâne, fără îndoială, o ocazie fericită a remarcabililor actori craioveni de a se întâlni cu roluri antologice. Ca și pentru public, de altfel, care a aplaudat cu frenezie la premieră, arătând un vibrant atașament față de trupă și față de nemuritorul specific local.

Doina Papp

SC — **cronica** —

Misterii uitate

Trandafirii roșii

Deloc surprinzător, spectacolul de retragere din teatru al lui Zaharia Bârsan, petrecut la Cluj, în 1948, a fost **Trandafirii roșii**, poemul care-l consacrase mai mult poate decât toate celelalte realizări în slujba scenei. Mai greu de înțeles ar putea părea însă faptul că autorul-actor, care jucase de-a lungul anilor aproape toate rolurile masculine din piesă, alesese pentru acest eveniment să-l mai intrupeză o dată pe Zefir. Cum Zaharia Bârsan avea să se stingă la puțin timp după aceea, iar Zefir simbolizează ideea sacrificiului, conținută în piesă, întâmplarea avea să capete semnificație premonitoare, atrăgând atenția asupra laturii misterioase a textului, asupra tainei din gestul tânărului îndrăgostit. Cum se știe, personajele acestui poem plin de patos romantic, cu elanuri erotice și pasiuni lirice egal distribuite, trăiesc sub vâlul unei vrăji. O aduce în scenă și în viața eroilor Zefir, figură stranie de pelerin romantic, care seamănă printre muritorii indiferenți sentimentul bucuriei jertfirii. Din această perspectivă a "misteriilor", feeria lui Zaharia Bârsan ar putea avea și un alt înțeles. Dimensiunea ezoterică a dramei a fost însă, în timp, sufocată de dulcegăria poveștii, iar personajele s-au văzut fixate în clișee devitalizante.

Foto: Valentin Suciu

Intre feerie și parodie

TRANDAFIRII ROȘII de Zaharia Bârsan • **TEATRUL "BULANDRA"** • Data reprezentației: 6 februarie 1998 • Regia: Vlad Massaci • Scenografia: Mihai Mădescu, Luana Drăgoescu • Mișcarea scenică și ilustrația muzicală: Mălina Andrei • Distribuția: Victor Rebengiuc/Ion Cocieru (Împăratul), Oana Tudor/Antoaneta Zaharia (Liana, Zora), Șerban Pavlu (Val Voievod), Alina Berzunțeanu/Dana Voicu (Lăcrămioara, Alina), Tora Vasilescu (Doica), Andrei Aradits (Zefir), Ion Besoiu (Moș Amurg), Petre Lupu (Promoroacă), Constantin Ghenescu (Păcă), Andreea Bibiri (Crina), Ruxandra Medeleanu (Roua), Frosa Cercel (Salba) ș.a.

Încercând să evite capcanele mai sus pomenite, tânărul regizor Vlad Massaci n-a fost însă prea decis asupra direcției în care să-și conducă spectacolul. A simțit inițial nevoia să iasă din cadrul feeric al poemului și a apelat la soluții spațio-temporale realiste, plasând acțiunea prin preajma primului război mondial. Talentații scenografi Mihai Mădescu și Luana

Drăgoescu l-au urmat cu eficiență. A polemizat apoi cu desuetudinea scriiturii, prin fină parodie retro (savuroase, scenele de la plajă, grație atât costumelor și muzicii, cât și interpretării), dar a pierdut curând și această dimensiune. Chiar și așa, pasul spre recuperarea textului "clasic" a fost făcut.

D. P.